

Martinus

A Szombathelyi Egyházmegye havilapja

XIV. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

2021. MÁRCIUS

ÁRA: 220 Ft

www.martinus.hu

Adományok Horvátországba

A földrengés károsultjain segített az egyházmegye

A Teremtő szeretetét élvezem

Interjú Ráczné Varga Bernadettel

Küzdeni tanulunk

Sportolásra hív

az „Ép testben ép lélek” program

Fotó: Merényi Zita/Magyar Kurír

**Cseppnyi segítség
a Föld egyik legszegényebb régiójában**

Afrika-programot indított a Szombathelyi Egyházmegye

Cseppnyi segítség a Föld egyik legszegényebb régiójában

Székely János az új Afrika-programról

Fotó: www.frisss.hu

Afrika iránti elkötelezettsége a Dél-Szudánnak nyújtott karitás-segélyakció, az afrikai menekültek befogadása révén már korábban ismertté vált. Honnan a kapcsolata Afrikával?

Amikor három éven át Rómában tanultam, megismertem az olasz Egyház egyik gyönyörű kezdeményezését. Missziós területekre, főleg Afrikába vittek fiatalokat. A kiutazást egy éven át tartó felkészítés előzte meg, melynek során a jelentkezők Afrikáról és a misszióról tanultak. Megkapták a szükséges oltásokat, majd nyáron néhány hónapot egy-egy afrikai országban töltöttek, missziós állomásokon. Én is kedvet éreztem ehhez a szolgálathoz, és részt vettem a felkészítésben. A csoportom Bissau-Guineába került. Döbbenetes élmény volt számomra, amit megéltünk az ott tartózkodásunk alatt. Szívszorító az afrikai országok helyzete, óriási szükség van a segítségre, szakemberekre, akik bölcsen tudnak javítani a politikai, gazdasági, egészségügyi állapotokon. Talán első hallásra meglepő, hogy nemcsak élelmet, hanem embert is kell küldeni Afrikába, ahol súlyos gondot

Az „afrikai világháborúként” emlegetett második kongói háborúban a közép-afrikai országban rengeteg gyermek veszítette el szüleit. Ezeket az árvákat karolta fel az Agnus Dei katolikus közösség a kabindai püspök felhívására 2000-ben. Hatszáz gyermeket tudtak elhelyezni családoknál, és százzal kezdtek gondoskodni a mbundai árvaházban, ahol iskolát is indítottak, és tanítják a környékbeli falvakban élő gyerekeket is, mintegy háromszázat. A segélyakció, melynek keretében a csatlakozó több mint háromszáz iskolában perselyt helyeztek el, ezt az árvaházat hivatott támogatni.

jelent, hogy nagy a népszaporulat. De jó szakemberekben, felelősen gondolkodó vezetőkben nagy a hiány, ez is az afrikai nyomor egyik oka. Főként a keresztény emberek hiányoznak a felelős pozíciókból.

Ezeknek az élményeknek a hatására született meg Önben az elhatározás, hogy összefogást szervez Afrika megsegítésére?

Igen. Évek óta munkált már bennem a gondolat, hogy itthon is bele kellene vágni egy hasonló program megszervezésébe. Ez a szándék összetalálkozott az esztergomi Árpád-házi Szent Erzsébet Középiskola volt igazgatója, Mészáros János elképzelésével, és az idei évre megszületett az elhatározás. Hosszú távú programot szeretnénk, sok tervünk van. A kezdeményezés Szent Bakhita Jozefina emléknapján indul útjára. (...)

Mivel kezdődik a program?

Szeretnénk megismertetni Afrikát az egyházi iskolák diákjaival. Egy teljes napon át Kongóval foglalkozunk majd az oktatási intézményekben, azzal az országgal, ahol az afrikai világháborúként emlegetett második kongói háborúban mintegy ötmillió ember vesztette életét. Gyerekek sokasága maradt árván.

Közülük fogadtak be nyolcvanát a Communitas Agnus Dei katolikus közösséghez tartozó nővérek. Szegénységben, végtelenül egyszerűen élnek. Az épületben, ahol a fiúk és a lányok laknak, nincsenek falak, csak egyszerű függönyökkel választják el egymástól a hálólhelyiségeket. A legtöbb gyereknek ágya sincs, csak letesznek valamit a földre, úgy alszanak. Három-négy hetente esznek húst, a cipőt csak az ünnepekre veszik fel, nehogy elkopjon. Nagy kérdés, hogy ha felnőnek, lesz-e, aki melléjük áll, hogy munkájuk és lakhatásuk legyen. Ennek az árvaháznak szeretnénk segíteni. [...]

Kik kapcsolódtak már a Szombathelyi Egyházmegye által elindított kezdeményezéshez?

Varga László püspök úr elvitte a program híret a Kaposvári Egyházmegyébe, és igyekszik segíteni, hogy minél többen csatlakozzanak. A Boldogasszony Iskolánővérek adnak helyet a megnyitónak, és több szerzetesrend iskolái is kapcsolódtak már az összefogáshoz: a bencések, a szalézaiak, a jezsuiták. Folyamatosan jelentkeznek további intézmények is, legutóbb például a kőszegi domonkos nővérek és a zalaegerszegi Notre Dame-nővérek iskolája. A program nyitott, és szeretnénk

országosan elterjeszteni. Arra hívjuk az egyházi iskolákat, hogy szenteljenek egy napot Afrikának, a misszióknak, illetve rendezzenek gyűjtést egy-egy kiválasztott intézmény javára. Tervezzük, hogy megszólítjuk a családokat is, és megkérjük őket, hogy ötezer forint összegű adománnyal fogadjanak örökbe egy-egy árvaházi gyermeket. Össze is kötnénk a családot a támogatott afrikai gyerekekkel, hogy lassanként személyes szálak is szövődjenek. [...]

Kérdésünkre a főpásztor elmondta, jövőre témahétté szeretné bővíteni az Afrika-programot, és távlati célként kiutazó önkéntesek jelentkezését is várják. Jelezte, hogy további iskolák csatlakozását is örömmel fogadják.

A programot támogatni a Szent Márton Köpenye Alapítvány elkülönített bankszámláján lehet, az alszámla megnevezése „Mindannyian testvérek”, a bankszámlaszám: 11747006-27260324.

A program operatív főszervezője Mészáros János (janos.meszaros68@gmail.com)

Bázakerettyei Bányalelkészség

80 éve, 1941-ben alakult a Bázakerettyei Bányalelkészség. Az alapítás összefüggött a Szombathelyi Egyházmegye zalai részén az 1930-as, 1940-es években zajló plébánia és lelkészség alapításokkal. A Pehm József zalaegerszegi apátplébános által kezdeményezett munka a hívek megfelelőbb lelkipásztori ellátását szolgálta.

Bázakerettye történetében jelentős változást hozott, hogy az 1930-as években olajmezőt találtak a település területén. Az ekkor meginduló bányászat jelentős munkaerőt igényelt. A településre költöző mérnök és szakmunkás családok számára modern házak épültek. A megnövekedett lakosság a hitélet újjászervezését is magával hozta, és több éves előkészítés után Grósz József püspök Pehm József püspöki biztos előterjesztésére 1941. január 1-jével megalapította a Bázakerettyei Lelkészséget, és első lelkészének Falusi József pákai káplánt nevezte ki.

A lelkészség temploma a kerettyei temetőben lévő kápolna lett, amelyet hamarosan meg kellett nagyobbitani. A lelkészséghez tartozott még az 1934-ben épült bázai kápolna is. A lelkészségnek köszönhetően heti rendszerességgel mutattak be szentmisét a kápolnában, amely által a helyi közösség az Eucharisztia tiszteletében is gazdagodott. A nehéz körülmények ellenére hamarosan cserkészcsapat, Mária-kongregáció, Oltáregylet alakult. A lelkészség leg-hosszabb ideig szolgáló lelkipásztora Asbóth István atya volt, akit mindenki szeretettel őriz emlékeiben.

A bázai településrész az alapítás kerek jubileumát 2021. február 6-án, a templom szentségimádási napján helyben készített 80 szeletes tortával ünnepelte.

A jó Isten sok nehézségen vezette át az idők folyamán a lelkészséget, ezért a gondviselésbe bizalommal tekintenek a jövő felé. A Jóisten áldja a bázakerettyei hívő közösséget.

Forrás: Bajzik Zsolt, Kuráciák és Bányalelkészség szervezése Zalában. Vasi Szemle, 2015/5.
Fotó: A kerettyei Szűz Mária neve templom belseje

Szent Kvirin összeköt

A megmaradásért is segített horvát testvérvárosán

a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás és a Szombathelyi Egyházmegye

Tuczainé Régvári Marietta és dr. Székely János megyéspüspök az adományok megáldásakor. 2021. február 3.

Szent Kvirin összeköti lélekben is Szombathelyt és a földrengés sújtotta horvátországi Sziszeket. Talán ennek is köszönhető az az aktivitás, amivel a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás a mai napig folyamatosan segíti bajba jutott testvérvárosát.

Szombathely horvát testvérvárosa, Sziszek még mindig a teljes területét sújtó földrengés következményeivel küzd, az ottani egyházmegyei karitás pedig elsődleges feladatának tekinti, hogy ideiglenes lakhatást biztosítson az újjáépítésig azoknak, akiknek otthona megrongálódott. Ebben adományaikkal a Szombathelyi Egyházmegyei Karitás, valamint a Szombathelyi Egyházmegye plébániái és hívei is hatékonyan segítettek: közös összefogásuk eredményeként négy alkalommal jutott el segélyszállítmány Szombathelyről a sziszei adománygyűjtő központba. Sziszek földrengés sújtotta városrészét az a veszély fenyegeti, hogy az itt élők akár el is hagyhatják a települést. Többek közt ennek megelőzésére kapott folyamatosan értékes, eleinte a napi szükségletekhez, később az újjáépítéshez nélkülözhetetlen adományokat a Sziszei Egyházmegyei Karitás szombathelyi testvérszervezetétől.

Azonnal reagáltak

Már az első rengések következtében emberek ezrei maradtak fedél nélkül Sziszeken és környékén. A közüzemi szolgáltatások megszakadtak, az újév küszöbén sok embernek nem, vagy csak alkalmilag vált biztosítottá a világítás és a fűtés. A Szombathelyi Egyházmegyei Karitás elsőként reagált a rendkívüli helyzetre, első segélyszállítmányát már január 2-án útnak indította Sziszekbe. A melegítőeszközök - Szieszta kályhák, infra hőszugárzók, aggregátorok -, műanyag evőeszközök, készételkonzervek mellett a javarészt horvátajkú vasi település, Szentpéterfa egy nap alatt gyűjtött adományát - meleg takarókat és párnákat - is magukkal vitték. A következő héten sem tétlenkedett a jászolgálati szervezet: felhívása megmozdította a plébániái karitászcsoportokat és az egyházmegye híveit, a karitás intézményeit és alapítványát, de számos építőipari és szállítmányozási vállalkozó, valamint magánszemély is a nemes ügy mellé állt. A Sziszei Egyházmegyei Karitással napi kapcsolatban álló Horváth Sándor nardai karitás önkéntes rendszeresen tájékoztatott a kinti állapotokról, így célzott adományokat tudott gyűjteni és szállítani a szombathelyi szervezet. Hogy a segélyszállítmányok mellett mi jelentett még segítséget az ott élőknek? "Amikor ott voltunk, azt mondták, hogy legalább egy rövid fohászt mondjunk el értük, mert az sokat segít. Vannak, akiknek ez a kapaszkodójuk" - mondta Horváth Sándor.

Ezt a segélyszállítmányát január 12-én, kedden indította útnak négy kisbusszal és egy kamionnal a szombathelyi karitás a krízishelyzetbe került családok mindennapi életének javítására.

"Én szinte csodaként élem meg, ahogy a katasztrófa hallatán megmozdult az emberek szíve. Az a mostani 6.5 millió és az előző 2 millió forint, amit nem egészen másfél hét alatt összegyűjtöttünk ebben a kicsi egyházmegyében és kivittük bajba jutott testvérvárosunkba, az egyrészt emberfeletti, másrészt felemelő érzés az emberek nagylelkű, segítő hozzáállása. Ez maga a csoda" - nyilatkozta akkor Tuczainé Régvári Marietta karitás igazgató.

Már az újjáépítésre fókuszálnak

Február 4-én pedig harmadik, egyben legnagyobb horvátországi segélyszállítmányát indította útnak a jászolgálati szervezet, aminek részeként 6 mikrobuszszal almát, készételkonzervet, járólapat, csempét, ágyneműt és játékokat, 4 kamionnal pedig építőanyagokat - tetőcserepet, téglát és hőszigetelőanyagot - szállított az újjáépítéshez, mintegy 25 millió forint értékben.

„Ez az adomány 10-20 család otthonának felújításában jelent segítséget, ennek a néhány családnak ez óriási dolog, szinte élet-halál kérdése. Nagyon örülök, hogy a karitás aktívan segít, de az adományok mellett visszük a szívünket is Horvátországba. Lélekben ott vagyunk a bajbajutottakkal, hiszen Sziszek és Szombathely városát Szent Kvirin személye összeköti. Talán nem csak az a néhány felújított ház számít, hanem a tudat, hogy vannak itt olyan emberek, akik szeretettel, együttérzéssel gondolkodnak a bajban levő horvát emberekre” - emelte ki útra bocsátó beszédében dr. Székely János megyéspüspök, majd Isten áldását kérte a segélyszállítmányra.

A harmadik segélyakciót követően Kristina Radić, a Sziszei Egyházmegyei Karitás igazgatója beszélt arról, hogy reményei szerint az állam gyorsan elindítja a felújítási folyamatokat, és az alapvető helyreállítási munkák hamarosan befejeződnek. Ezek hatására az itt élők talán nem hagyják el ezt a régiót, féltő ugyanis, hogy a rengések okozta károk miatt akár lakatlanná is válhat Sziszek és környéke. Ennek ismeretében kijelenthető, hogy a magyarországi karitás az itt élők helyben maradásáért, a megmaradásukért is segít!

A segítség ezzel nem ért még véget, a plébániái karítások ezt követően továbbra is gyűjtöttek a horvátországi földrengés károsultjainak megsegítésére.

Ennek hatására nagyon sok plébánia saját perselyt készített, amit temploma bejáratához helyezett ki.

Ennek a gyűjtésnek az eredményeként tudott elindulni a szombathelyi karitás legutóbbi, február 10-i segélyszállítmánya, aminek részeként egy azonnal beköltözhető, 25 négyzetméteres mobilházat telepítettek le Sziszek Petrijnska utcájában a Ribić család részére, akik két kisgyermekükkel heteket töltöttek személyautójukban a folyamatos rengések miatt. A mobilházat - mérete és súlya miatt - a család háza előtti területen tudták biztonságosan elhelyezni a karitás munkatársai, akik ehhez fát vágta, terepet rendeztek, lépcsőt építettek, valamint stabilan alátámasztották az ideiglenes lakóházat. A több órás munkába a szomszédok is besegítettek, a fiatal, kétgyermekes házaspár pedig boldogan foglalta el új lakhelyét.

„A mobilházat olyan család kapta meg, akinek otthona nagyon megrongálódott, lebontásra ítélték, de a család nem szeretné elhagyni annak környékét, ezért a házuk elé telepítettük le ideiglenes otthonukat” - mondta Tuczainé Régvári Marietta a mobilház átadását követően. A család nagyobbik lánya, a tízéves Marija elmondta, az volt a földrengésekkor a legrosszabb, amikor hárman ideiglenes lakhatási lehetőséget kaptak édesanyjával és két éves testvérével Lošinjban, egy rengésektől távol eső tengerparti részen, és nem tudták, mi van a munkából hazaérő édesapjukkal Sziszekben. Mariónak, a kéményseprőként dolgozó édesapjának folyamatosan szolgálnia kellett a háztetőn, így a család biztonságban levő tagjai érthetően aggódtak érte. Csak pár napig maradtak a tengerparton, majd hazajöttek - hiszen a család összetartozik. Sziszekben aztán több héten át a kocsijuk volt az otthonuk, "mert hova menjen az ember, ha reng a föld, ha hullik a téglák? Akkor a legbiztonságosabb hely az autó!" Ezt már az édesanya, Ivana mondta. A Ribić család elmondhatatlanul hálás a kapott adományért, mert így újjáépítendő otthonuk közelében maradhatnak. A karitás az ideiglenes lakóotthon mellett - a Szombathelyi Egyházmegye híveinek felajánlásaként - 3000 euró pénzádományt is átadott a Horvát Karitásnak az újjáépítéshez, emellett a gradistyei horvátok adományaként egy mikrobusznyi játékot, a Harkai Plébániái Karitás felajánlásaként pedig 18 doboz 5 literes belső falfestéket.

A jászolgálati szervezetnek - újjászervezése óta eltelt 30 évében - a horvátországi földrengés bajbajutottainak segítése a második legnagyobb segélyprojektje, a segélyakciók részeként eddig közel 40 mil-

ió forint értékű adománnyal támogatta földrengés sújtotta testvérvárosát.

A magyarországi karitás szervezeteitől érkező adományok nagymértékben segítik a sziszei kárenyhítést, amiért elmondhatatlanul hálásak a horvát karitás munkatársai és az ott élők egyaránt. A horvátországi segélyakció magyar vonatkozásának összegzéseket Franjo Čuk igazgatótanács elnök így fogalmazott: "Az anyagi segítség is nagyon fontos, de az az emberbaráti szeretet, ami ezáltal megnyilvánul legalább annyira az. Az összefogásban mindez szívet melengetően visszaköszön, nagyon hálásak vagyunk érte magyar barátainknak."

Szöveg: Szombathelyi Egyházmegyei Karitás. Fotó: Büki László, vaskarika.hu

Vasárnapi gondolatok

2021.03.07. – NAGYBŐJT 3. VASÁRNAPJA JN 2, 13-25.

Abban az időben mivel közel volt a zsidók húsvétja, Jézus fölment Jeruzsálembe. A templomban árusokat talált, akik ökröt, juhok és galambot árultak, valamint pénzváltókat, akik ott ültek. Ekkor kötelekből ostort font, és kikergette mindnyájukat a templomból, ugyanígy a juhokat és az ökröket is, a pénzváltók pénzét pedig szétszórta. Az asztalokat felforgatta, a galambárusoknak meg azt mondta: „Vigyétek innét ezeket, ne tegyétek Atyám házáat vásárcsarnokká!” Tanítványainak eszébe jutott, hogy írva van: „Emészta a házadért való buzgóság.”

A zsidók erre így szóltak: „Miféle csodajele mutat, hogy ezeket teszed?”

Jézus azt válaszolta: „Romboljátok le ezt a templomot, és én három nap alatt fölépítem!”

A zsidók azt felelték: „Negyvenhat esztendőig épült ez a templom, és te három nap alatt fölépítetted azt?”

Ő azonban testének templomáról beszélt. Amikor föltámadt a halálból, tanítványainak eszébe jutott, hogy ezt mondta, s hittek az Írásnak és Jézus szavainak. És amíg (Jézus) a húsvét ünnepén Jeruzsálemben volt, sokan hittek az ő nevében, mert látták csodáit, amelyeket tett. Jézus azonban nem bízott bennük, mert ismerte mindnyájukat, és nem szorult rá, hogy bárki is tanúskodjék előtte az emberről. Tudta ő, hogy mi lakik az emberben.

Jézus megjövendöli feltámadását, amikor arról beszél, hogy három nap alatt felépíti a templomot, azaz testének templomát. Akkor még tanítványai sem értik, hogy miről beszél. Amint azonban hallottuk, feltámadása után emlékeznek e szavaira, és megértik jelentésüket, hisznek Jézusban.

Ki juttatta eszükbe újra ezeket a szavakat? Nem más, mint a Szentlélek, akit Jézus megígért az Ő Egyházának, aki elvezeti a krisztushívőket a teljes igazságra. Milyen jó lenne kérni a Szentlelket minden nap! Jöjj Szentlélek és emlékeztess, juttasd eszembe az Isten ígéreteit, Jézus szavait, Jézus tetteit! Az Ő szava vigasztaljon, erősítsen, bátorítsa, mutasson utat minden nap; és az Ő tettei legyenek azok a pontok, amelyekhez életemet igazítani akarom.

2021.03.14. – NAGYBŐJT 4. VASÁRNAPJA EF 2, 4-10.

Testvéreim! A végtelenül irgalmas Isten azal mutatta meg nagy szeretetét irántunk, hogy Krisztussal életre keltett minket is, bűneink miatt halottakat. Így kegyelméből kaptátok az üdvösséget. Feltámasztott minket, és Krisztus Jézusban a menyegyeriek közé helyezett, hogy az eljövendő korokban Jézus Krisztusban kinyilvánítsa kegyelmének túlaradó bőségét, irántunk való jóságából.

Kegyelméből részesültetek az üdvösségben, a hit által. Ez tehát nem a magatok érdeme, hanem Isten ajándéka. Nem tetteiteknek köszönhetitek, hogy senki se dicsekedhessen. Az ő alkotása vagyunk: Krisztus Jézusban jótettekre teremtett minket; ezeket Isten előre elrendelte, hogy bennük éljünk.

A nagyböjti kegyelmi idő alatt a személyes életünkben kell, hogy a régi új legyen, a halott életre keljen, és a rossz jóvá alakuljon. Ennek az átalakulásnak az igazságáról beszél Pál apostol és erre a megújulásra biztat mindnyájunkat. Krisztusban, a keresztségben Isten életre keltett minket, bűneinkben halottakat. Ha nem szakítunk bűneinkkel, akkor az élet forrásától, Istentől eltávolodunk és a halál lesz osztályrészünk. Döntenünk kell: élet vagy halál, Isten vagy a bűneink?! Krisztusban, a keresztségben, a jótettekre lettünk újjá teremtve. Nem elég tehát nem megtenni a rosszat, elhagyni a bűnt; hanem meg kell tenni a jót is, amire lehetőségünk van. Nyitott szívvel, nyitott füllel és nyitott szemmel kell járnunk minden nap, hogy észrevegyük azt, aki rászorol segítségünkre.

Fotó: Keresztút. Eszetregnye, Nagyboldogasszony-templom

2021.03.21. – NAGYBŐJT 5. VASÁRNAPJA ZSID 5, 7-9.

Testvéreim! Jézus földi életében hangosan kiáltozva, könnyek között imádkozott, és könyörgött ahhoz, aki meg tudta menteni a haláltól. Hódolatáért meghallgatásra talált. Annak ellenére, hogy ő volt a Fiú, a szenvedésből tanulta meg az engedelmességet. Műve befejeztével pedig örök üdvösséget szerzett azoknak, akik engedelmeskednek neki.

Jézus engedelmes az Atyának. Mondhatjuk úgy is, hogy a Fiú szót fogad az Atyának. Magáról jelenti ki, hogy az eledele - ami táplálja és élteti - nem más, minthogy megtegye a mennyei Atya akaratát. Isten létére emberré lett, egy lett közülünk, hogy meghaljon értünk és ezzel megszabadítson a halál hatalmából. Jézus hangosan, könnyek között imádkozik, szenved... ezt értünk teszi. Megváltásából úgy részesedhetünk, ha engedelmeskedünk neki, azaz szót fogadunk neki. El kell fogadnunk, be kell fogadnunk Jézus szavát: az Örök Igét, a Szentírás szavát, Jézus tanítását. Nyitott, Istenre hallgató, Istenre figyelő embereknek kell lennünk. Az Istennel való párbeszéd, élő kapcsolat az, ami megtölti hittel, szeretettel és reménnyel emberi kapcsolatainkat és mindennapi találkozásainkat.

2021.03.28. – VIRÁGVASÁRNAP Iz 50, 4-7.

Izajás így jövendölt a Megváltóról: Ezt mondja az Úr Szolgája: „Isten, az Úr tanította nyelvemet, hogy az igével támasza lehessen a megfáradtagnak. Reggelként ő teszi figyelmessé fülemet, hogy rá hallgassak, mint a tanítványok. Isten, az Úr nyitotta meg fülemet. S én nem álltam ellen és nem hátráltam meg. Hátamat odaadtam azoknak, akik vertek, arcomat meg azoknak, akik tépáztak. Nem rejtettem el arcomat azok elől, akik gyaláztak és leköpdöstek. Isten, az Úr megsegít, ezért nem válok szégyent. Arcomat megkeményítem, mint a kőszikla, s tudom, hogy nem kell szégyenkezniem.”

Virágvasárnap, az Úr szenvedésének a vasárnapja, amikor Jézus bevonulását ünnepeljük abba a Jeruzsálembe, ahol később kínhalált fog szenvedni. Ezért ezen a vasárnapon minden szentmisében elhangzik a passió, Jézus szenvedésének története.

Izajás próféta könyvéből egy ószövetségi jövendölés szólal meg Isten szenvedő Szolgájáról. Ez a prófécia Jézus Krisztusban, a Megváltóban teljesedik majd be. A szenvedő Szolga nem hátrál meg, nem adja föl, nem szégyenkezik bármilyen nagy ellenállás és megpróbáltatás is várjon rá. Két bizonyosság vezet: az Istennek, az Úrnak a segítsége; és az a végtelen, szilárd, visszavonhatatlan akarat, amellyel döntött az Atya akaratával mellett és a mi megváltásunk mellett.

Ha rajtam múlna, feladnám vagy meghátrálnék; illetve elállnék Isten akaratától, nehogy szégyenkezniem kelljen mások előtt. Tekintsek ilyenkor mindig az Úrra! Nincs okom másképpen cselekedni, mint Ő: az Atya engem is szeret és támogat; életem értelme pedig visszavonhatatlanul odaadni önmagamot másokért.

Óra Krisztián atya

Alpha program az Egyházmegyében

Noha jelenleg kénytelenek vagyunk minimálisra csökkenteni a személyes találkozásokat és eltekinteni a társasági eseményektől, mégis bízunk benne, hogy hamarosan újra összegyűlhetünk, ezért már lelkesen készülünk az előttünk álló időszakra.

A Székesegyházi Főplébánia és az Alpha Keresztény Ismeretterjesztő Alapítvány összefogásának nyomán az elmúlt években számos Alpha került megrendezésre az ifjúság körében és az a vágyunk, hogy ez a munka a jövőben is folytatódjon. Terveink között szerepel, hogy a fiatalok számára oly hangsúlyos párkapcsolati kérdésekkel is foglalkozunk, ezért az Alphák Szombathelyen nevű pályázat keretein belül elkészült egy magyar nyelvű Párkapcsolatfejlesztő filmsorozat. Az interaktív, beszélgetésekkel tűzdelt kurzus segítséget nyújt az egészséges kapcsolatok kiépítésében és a gazdagító élmény mellett hasznos tanácsokat, új nézőpontokat kínál a résztvevők számára.

A középiskolás és egyetemista korosztályra szabott Ifi Alpha filmsorozat számos fiatalra gyakorolt pozitív hatást, az epizódok szórakoztató és emészthető formában prezentálják az Alpha által képviselt értékeket, a beszélgetések pedig lehetőséget nyitnak az adott téma feldolgozására és a kapcsolatok elmélyítésére. A szombathelyi tapasztalatok megosztása és a jó gyakorlatok terjesztése érdekében a nyár folyamán tanúságtevő alkalmakat tervezünk Celldömölkre és Körmendre, valamint tanítványügyi napokat Zalaegerszegrre.

Ezekon az eseményeken szeretnénk megosztani és átadni mindazt, ami Szombathelyen már hatékonyan működik, hogy ezek a bevált módszerek az ország más területein is segíthessék a fiatalok közösségének fejlesztését.

További információért keresd bizalommal Tömő Jánost: +36205306368

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

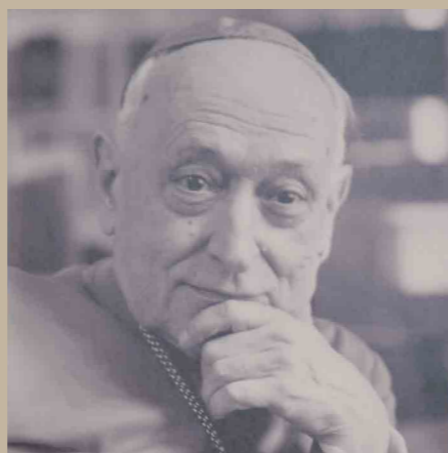
DÉRI PÉTER – MINDSZENTY JÓZSEF ÉLETE

Mindszenty József életét bemutató sorozatunkban a bíboros hétköznapijaiba nyерhetünk betekintést (I. rész)

Sokan próbálják úgy beállítani Mindszenty bíborost, hogy gőgös, büszke ember volt, és amikor az ország legfőbb papja lett, akkor pedig még inkább fent hordta az orrát és csak a maga kényelmét kereste. Igen, sajnos ezt akarták elhíttetni róla, de hogy ez mennyire nem így volt, azt jól mutatják a munkatársainak elbeszélései, visszaemlékezései. Az esztergomi primási palotában is megmaradt régi életmódja, azaz szerzetesi egyszerűségben az imádságnak és a munkának élt. Kevés alvás, négy-öt óra is elegendő volt neki, így éjszakánként is dolgozott. Táplálkozása is a legegyszerűbb maradt, került az ingyenkedést és a különleges ételeket, sohasem szedett magának kétszer. Rengeteget böjtölt, és amikor evett valamit, akkor is csak nagyon keveset, így a körülötte lévő papok nemegyszer tápszereket és vitaminokat kevertek az ételébe, mert annyira féltették az egészségét.

Az ebédet gyorsan elfogyasztotta és utána ment a kápolnába egy rövid szentségimádást tartani. Majd pedig sietett vissza az irodába dolgozni. Nem egyszer előfordult, hogy elosztogatta a kamarából az ételmet és így napokon keresztül nem nagyon tudtak mit készíteni a konyhán. Meghallva ezt a környékbeli papok nyomban küldték az ajándékokat a primásnak, de ő azokat is egyszerre továbbküldte az árvaházaknak. Jelszava volt már zalaegerszegi plébános kora óta: „A szegénységet nem lehet megtűrni!”

Régi szokását hercegprimásként is megtartotta, így télen sem fűtött be a szobájába és önmegtagadásból nem az ágyban, hanem a földön feküdt. Nem szerette a fényűzést és a pompát, így otthonában mindig a legszegényesebb reverendájában járt. Mindszenty atya munkatempójára jellemző, hogy az ügyiratok az ő idejében háromszorosára emelkedtek, de olyan precíz volt, hogy egy levél sem kerülhetett ki hibásan a keze alól. Minden érdekelt, mindenről tudni akart. Idealistaként mindig az igazat és a jót tartotta szem előtt.

A hercegprimás

Gondolkodásában, viselkedésben, tetteiben jóval megelőzte korát és a modern papság és főpapság előfutára volt. Aki akart vele találkozni, annak lehetőséget adott erre, mindenkit fogadott és egyszerre helyet kínált vendégeit, legyenek azok a társadalom bármelyik rétegéből. Három érseki éve alatt nem kímélte magát, járta az országot, és ha keresztbe tettek neki a hatóságok, akkor ő volt, hogy hangszóró nélkül, gyertyafény nélkül mondta el a beszédeit.

Szenzációs lelet Jákon

Valószínűleg megtalálták az alapító, Jáki Nagy Márton sírját és földi maradványait a Szent György-templomban, ezt a szenzációs bejelentést tették Jákon, a műemléki templomban zajló feltárások kapcsán.

Az épületben hosszabb ideje tartó régészeti munka egyik legnagyobb felfedezése az elmúlt időszakban, hogy a déli toronyban, a valószínűleg az alapítót is ábrázoló falfreskók alatt megtalálhatták Jáki Nagy Márton sírját és csontjait, mondta Papp Ildikó régész. Egy súlyos kőlapokkal fedett sírhelyet tártak fel a régészek, amely belül vakolt, koponyafülkés, láb felé többszörösen szűkülő téglasír, amelyben egy férfi csontjait találták.

A szakemberek a leletek értékelése alapján jelenleg úgy gondolják, hogy a templom alapítójának a maradványai kerültek elő. Ráadásul a további feltárás során a sír alól egy újabb került elő, amelyben ezúttal egy női csontvázat találtak, arany ékszerekkel. A feltárások során előkerült egy egyházi személy, feltehetően egy jáki apát papi ornátusa megdöbbenítő épségben.

A miseruha arany- és ezüstszákkal gazdagon átszőtt bársony anyagát domború hímzések díszítik, melyek közül kiemelkedik egy keresztelt mezőben ábrázolt szent püspök alakja. Az előzetes művészettörténeti vélemény szerint valószínűleg 16. század eleji olasz munka lehet.

Fotó: Jáki Nagy Márton sírja a templomban

A belső öröm

P. Berhidai Piusz OFM tartományfőnök a belső örömről tartott előadást Szombathegyen a novemberi Ferences estéken. Előadása után Piusz atya a martinus.hu-nak beszélt arról, hogy mi is az az igazi belső öröm.

Hogy lehetne pontosan megfogalmazni, mi az öröm?

Én azt mondom, hogy együttlét. Együttlét a Jóistennel, vagy a Jóisten jelenlétében együtt lenni, közösségben lenni. Szent János első levelében is, rögtön a kezdetén ott van, hogy a Jézus Krisztusban kapott hitet, meg kinyilatkoztatást azért osztják meg és azért akarják megosztani másokkal a tanítványok, hogy az ő örömük teljes legyen. Folytatják Jézusnak azt a szolgálatát, hogy mindenki közösségben legyen a Jóistennel. Úgyhogy a belső öröm az valami ilyesmi, soha nem egyedüli. Nem egy magányos dolog.

A forrása akkor Jézus... Belőle merítünk?

Az az Isten, akit Jézus Krisztusban megismertünk, igen. Rajta kívül nincs más. Talán az is, aki nem ismeri Őt személyesen, vagy nem hallott róla, mégiscsak a Jóistenből tapasztal meg valamit, amikor érez valami olyan örömet, ami túlmutat ennek a világnak a határain. Amit nem tud elvenni mondjuk a jóllakás, vagy a csömör, vagy csalódás.

Minden ember vágyik az örömről, az igazi belső örömről, hogy boldog lehessen. De sokan gondolják úgy, hogy nekik ez nem adatik meg, ezért gyakran a kevesebb is beéri. Előadásában is szó volt az élvezet és az öröm közti különbségről...

Azt hiszem, hogy nem szabad alább adnunk a vágyainkat. Ha ott van bennünk a szívünk mélyén az a belénk teremtett vágy, ami erre az igazi és örök teljes örömről nyit meg minket, akkor nem mondhatjuk azt, hogy jaj, én beérem kevesebb. Persze, vannak ideig tartó örömök, lehetnek olyan tapasztalatok a mindennapi életben, amelyekben megsejtünk valamit az Istennek az örök örömeiből. De amit mennyországnak mondunk, az sem egy hely, hanem valójában együttlét, egy kapcsolat, egy közösségben levés, ami örömteli.

Sokan még a hívő emberek közül is inkább a földi örömeiket hajtják...

Igen, és szerintem ez még nem is probléma. Csak ne álljunk meg ezeknél, ne érjük be kevéssel. Én azt hiszem, hogy az Úr Jézus erre hív minket. Szerintem a Jóisten megérti a mi rövidtávú céljainkat is. Azt, hogy éhesek vagyunk, megélhetésre van szükségünk és ezért dolgokra vágyunk, meg hogy szeretnénk jól érezni magunkat. Nem akarunk sokat, csak hogy egy kicsivel legyen jobb... Nincs ezzel baj, azonban ha csak erre irányul az élet, akkor az elkezdi örömtelen lenni. Miért van az, hogy annyi ember, akinek megvan mindene, mégis üressé lesz?

Vagy megtapasztalhatjuk, hogy egy nincstelen embernek tud olyan kiengesztelődött, békés arca lenni, amit nem valamivel, valaminek a birtoklásával ért el.

Előadása után az egyik hozzászóló emlékeztetett, hogy egy szívünk van, és ezzel az egy szívvel kell szeretnünk a Jóistent, törekedni a legtökéletesebb, igaz örömről. Viszont ezzel a szívvel szeretjük a barátainkat, a családjainkat is. Hogyan lehet így megosztani a szívünket a szeretet érzésében? Kell különbséget tenni?

Képesek vagyunk egyáltalán jól megosztani a szívünket és ezáltal eljutni a tökéletes örömhöz? Hogyan tudunk jól Istenre fókuszálni?

Nem egy tőlünk idegen, meg nem egy életidegen dolog a belső öröm. Nem egyeseknek a kiváltsága. A Jóisten mindegyikünket erre hívott meg. Azért ez döntés kérdése is, hogy én ráadom magam ennek keresésére, az ebben való hitre, hogy igenis remélek ebben, hogy van ilyen öröm. És remélem, hogy a Jóisten olyan teljes életet ad, amiben megvan ez az öröm. Azért ez egy döntés a részemről. És persze számíthatok az is, hogy tudok-e valahogy úgy megállni, hogy a Jóisten jelenlétében legyek? Nyilván az imádságnak az alkalmi is ilyenek, de a liturgia, a szentmise is, amikor sokan vagyunk együtt. Azok is olyan alkalmak, amikor a Jóisten színe előtt nyilvánvaló lesz, hogy Ő a középpont, Ő tud forrása lenni az életünknek, és így az igazi örömről is. Hogyha csak sodródunk, akár a hangulatunkkal, vagy a rövidtávú céljainkkal, beleöljük magunkat a dolgokba, vagy egy-egy fájdalom miatt az önsajnálatba belemerülünk és nem engedjük, hogy a Jóisten vonatkoztatási pont legyen, nem állunk meg, nem maradunk csendben, akkor úgy nehéz a belső öröm közelébe menni.

P. Berhidai Piusz OFM volt a Ferences esték sorozat vendége

Küzdeni tanulunk- Sportolásra hív az „Ép testben ép lélek” program

A program sajtótájékoztatója. A képen balról: Lakatos Mihály, Liszli Erika, Dr. Székely János, Orsos Zoltán, Szabó Réka

„Ép testben ép lélek” mottóval hirdet mozgásra, sportolásra buzdító programot Celldömölk-Alsóság plébánosa, Orsos Zoltán számos, magyar és világversenyeken testépítésben érmekeket szerző sportolóval. Dr. Székely János megyéspüspök részvételével mutatták be a kezdeményezést.

Egyházmegyénk honlapján közös interjút is láthatnak Orsos Zoltán plébánossal, Liszli Erika és Lakatos Mihály, Európa- és világbajnok testépítőkkal, személyi edzőkkel, akik együtt dolgoznak a lelki és testi megújulást jelentő program sikerén.

(QR-kódban a teljes beszélgetést megnézhetik)

Orsos Zoltán a martinus.hu számára adott interjújában kiemelte: érzi maga körül, hogy a vírushelyzet lelkileg megviseli az embereket. Nagy a létbizonytalanság, sokan vesztették el szerettüket a betegség miatt, de a bezártság is depresszióba taszítja az embereket, és a fiatalokat. Az elmúlt években Ő is gondokkal küzdött, és – nem szégyelli bevallani – maga is segítséget kért, hogy kijusson a nehéz életszakaszából. Ebben a sportolás és a vele együtt járó életmódváltás nagy segítséget jelentett számára. Az egyik fontos változás, hogy száztizenhat kilójából harmincat leadott és a kilókkal együtt a stressz is lement róla, egészségügyi problémái is megszűntek.

A másik fontos változás, hogy a rendszeres edzés koncentráltabbá és motiváltabbá tette papi szolgálatában. Zoltán atya elmondta: felfigyelt arra, hogy a fiataloknak tetszik az a változás, ami vele a sportnak köszönhetően történt, és már nem csak őrá, de Jézusra és az evangéliumra is jobban figyelnek, többen jönnek misére, könnyebben alakul ki beszélgetés köztük.

A plébános által megálmodott program a vírushelyzetben vlog és blog formájában indul el. (Erről egyházmegyénk honlapján és havilapunkban is hírt adunk.)

Szakemberek adnak útmutatást, élsportolók szólnak meg, Zoltán atyától lelki-ségi, motivációs üzeneteket hallhatnak a programban résztvevők. Ezek a felvételek a plébánia oldalán is elérhetők, megtekinthetők lesznek. Nyáron motivációs tábor szerelnének szervezni hátrányos helyzetű fiataloknak. Orsos Zoltán szerint azt kell megmutatni a fiataloknak, hogy nem szabad elpazarolni egy életet csak azért, mert oda született, ahova. A fiatalokban a küzdeni akarást kell felszítani azáltal, hogy számukra példa értékű emberekben látják, honnan hova jutottak el.

A járvány nem csak a testre veszélyes, hanem a lélekre is. Leginkább a fiatalok szenvednek ettől. Ki kell őket segíteni a természetbe, a mozgásba és az egymással való találkozásba. A nehézségekre nem az a megoldás, hogy megadjuk magunkat, hanem, hogy küzdeni próbálunk – fogalmazott dr. Székely János megyéspüspök, a program fővédnöke a programot beharangozó sajtótájékoztatón.

Liszli Erika kiemelte: a sport a járványhelyzet előtt sem játszott nagy szerepet az emberek többségének életében, és a korlátozások ezt a helyzetet még tovább súlyosbították. A dietetikus szerint a megelőzésre kell tenni a hangsúlyt mind a mozgás, mind a táplálkozás területén. Ők segítenek a szakmai válaszok megtalálásában. Később pedig, a korlátozások feloldásával, személyes edzéseken is segítik a résztvevőket. Fontosnak tartotta azt is hangsúlyozni, hogy a programban nem csak a sportot hangsúlyozzák,

ugyanolyan fontos a résztvevők mentális fejlődésének támogatása is. A személyi edzőként bekapcsolódó Lakatos Mihály a program testre és lélekre gyakorolt áldásos hatásait hangsúlyozta. Kiemelte: a testépítéssel az egészségesen élt hétköznapok elérése a cél.

A Teremtő támogató szeretetét élvezem Interjú Ráczné Varga Bernadettel

Negyedik alkalommal adták át A test és a lélek orvosa – Boldog Batthyány László díjat január 22-én, Boldog Batthyány-Strattmann László halálának 90. évfordulóján. Az elismerést a körmeneti Szent Erzsébet-templomban adták át. A díjat idén két személynek adományozta Székely János megyéspüspök. Dr. Horváth Klára kőszegi iskolaorvos mellett Ráczné Varga Bernadett szakápoló vehette át, ugyanis idén első alkalommal egy ápoló is megkapta ezt az elismerést. Ráczné Varga Bernadett a szombathelyi Markusovszky Kórház Intenzív Osztályán dolgozik jelenleg is, nyugdíjazását követően. Vele beszélgettünk a díjról és az ápolónői hivatásáról.

Hogyan fogadta a hírt, hogy 2021-ben Ön az egyik díjazottja A test és a lélek orvosa – Boldog Batthyány László díjnak? Mikor derült ez ki pontosan, hogy Ön kapja meg?

Ez ott a szentmise végén, amikor a díjkiosztó volt. Engem ez teljes mértékben meglepett. Még most is elérzékenyülök, talán most jobban, mint akkor, mert akkor fel sem tudtam igazán fogni. Teljes meglepetés volt számomra.

Milyen érzések, gondolatok kavargtak Önben abban a pillanatban, amikor elhangzott az Ön neve?

Akkor elsősorban igazán a meglepetés ereje hatott rám.

Nem is számított rá?

Nem számítottam rá. Én tulajdonképpen már évtizedek óta végzem a munkámat, és nem azért, hogy igazán bármiféle elismerést kapjak érte. Nap mint nap elimádkozom, hogy „Istenem, ahova tetél, ott szolgáljak!”, és jó szót érte én sose várok. Nekem mindig is elég volt, és úgy gondoltam, hogy a legtöbb, amit az ember kaphat, ha egy beteg megszorítja a kezemet, amiben benne van minden köszönet. Vagy ha egy mosolyt kapok tőlük, vagy érzem, hogy visszavárnak, hogy másnap is menjek. Ez nekem bőségesen elég volt. Úgyhogy szinte letaglózott, hogy ilyen elismerésben részesítettek. Azóta is gondolkodom, hogy ez egyáltalán kinek és hogyan juthatott az eszébe? Hiszen ez az orvosoknak alapított díj volt, egyáltalán nem is volt okom ilyenre gondolni.

Honnan meríti az erőt a hivatásához, mibe tud kapaszkodni?

A Teremtőtől. Mint mindenben az életem folyamán. Nekem mindig volt egy jó támogató családom, ahonnan elindultam. Az egész családom istenfélő. A Jóistentől kérem a segítséget, és neki köszönöm meg mindazt, amire képes vagyok, amit tudok teljesíteni. Az Ő támogató szeretetét élvezem.

Miért az ápolónői hivatást választotta? Honnan jött a gondolat, hogy Ön a betegeknek szenteli az életét?

Ez egy teljesen érdekes kezdete volt az életemnek. Fiatalon is csak a segíteni vágyás volt bennem, és én eredendően úgy gondoltam, hogy orvos lennék. De szerencsére nem vettek fel az orvosira. Tulajdonképpen a nővérképzőbe is véletlenül kerültem. Egy ismerősöm tanácsolta, hogy menjek el, próbáljam meg. Szóval nővér lettem. Akkor éreztem át igazán, hogy az én megítélésem szerint a legtöbbet a betegekért az ápolónők, a nővérek tehetnek. Mi vagyunk ott a beteg mellett a nap 24 órájában, mert hogy ez csoportmunka. Amikor én ezt a díjat kaptam, gondoltam a munkatársaimra is, akikkel együtt látjuk el a betegeket. Tehát nővérként tehet az ember a legtöbbet, mert én lehetek ott, amikor fájdalmas van, amikor szomjazik. És minden beteg mellett, aki hozzám tartozik, mert az orvosnak sok betege van és neki más is a dolga, mint egy nővérnek. Ez egy nagyon szép dolog.

Állt Ön előtt valaki példaként, akire ápolónőként felnézett?

Nekem az elsődleges és legfontosabb példám az édesanyám volt. Mi hatan voltunk testvérek, meg a nagyapám is velünk élt. Édesanyámnak rendkívül áldozatos volt az egész élete. Hajnaltól késő estig mindig dolgozott és mindig segített. Mindig ott volt, ha betegek voltunk, ha tanulnunk kellett. Mindenhol és mindent megtanított: az istenszeretetre, az emberszeretetre és a munka szeretetére. Ez nagyon fontos, hogy az ember dolgozni is szeressen és örömet lelje a munkájában. Tehát az elsődleges példát ő adta nekem. Aztán amikor szakiskolába kerültem, ott voltak nekem nagyon jó oktatóim, akik szívvvel-lélekkel tették a dolgukat. Nem biztos, hogy ezt fiatalon úgy értékeltem, ahogy kellett volna, de ahogyan idősebb lettem rájöttem, hogy tulajdonképpen az, hogy igazán megszerettem a szakmát, az nekik köszönhető.

A test és a lélek orvosa díj átadó ünnepsége. A képen: dr. Székely János megyéspüspök, dr. Horváth Klára, Ráczné Varga Bernadett, Bebes István polgármester

Akik megtanították az összes csinját-bínját, hogy mit hogyan kell csinálni, hogy az az embertársainknak jó legyen. Amikor bekerültem a kórházba, a sebészetben is nagyon jó előjáróim voltak. De igazán példaképem Széll főorvos volt, aki nagy tudásával, empátiájával, emberszeretettel példát mutatott.

Ő nem csak a betegeket, a munkatársait is nagyon szerette. Jó volt vele dolgozni, nagyon sokat tanultam tőle. Szakmailag és emberileg is nagyon jó példát adott. Nekem igazán ők voltak azok az emberek, akik elsődlegesen példát adtak.

Sétáltass meg!

Új kezdeményezést indított nagybőjtben Heiter Róbert Gottfried szepetneki plébániai kormányzó.

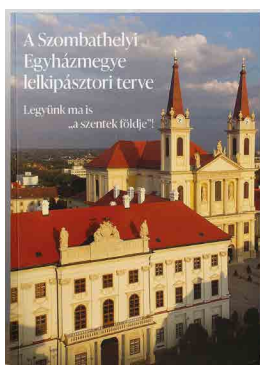
Délutánonként lehetősége van a híveknek néhány órára közös sétát tenni Gottfried atyával, akinek csak egyetlen feltétele van: nincs megállás!

Nagy nyitottságot tapasztaltam az emberek részéről, mondta Gottfried atya a martinus.hu-nak, aki elmondta azt is, mindig az aznapi sétatársai határozzák meg az együtt töltött idő témáját. Van aki gyónni szeretne ez idő alatt, van akivel lelki beszélgetést folytatunk, de vannak akik egyszerűen csak beszélgetni szeretnének velem és közben felfedezzük a környék értékeit, szépségeit, mondta az atya.

MEGJELENT

A könyvesboltokban a Szombathelyi Egyházmegye Pasztorális Terve

Nyomtatásban is megjelent a Szombathelyi Egyházmegye Pasztorális Terve. A következő évek hitéleti feladatait, irányait jelöli ki a dokumentum azzal a céllal, hogy lelkiességben is megújuljon egyházmegyénk. Útmutatást olvashatunk a lelkipásztori, a hitoktatói, a karitás, a plébániai közösségek, a család, a sajtó területének megújításáról. Bátorítunk mindenkit, hogy vegyenek részt tevékenyen ebben a folyamatban. Ennek első lépéseként tanulmányozzák a Pasztorális Tervet, amely beszerezhető a Martinus Könyv-és Kegytárgyboltban.

Kórházlelkészek elérhetőségei:

Szombathely - Molnár Árpád
+36 30 619 5474

Zalaegerszeg - Nyisztor Krisztián
+36 30 222 9234

Martinus
www.martinus.hu
a Szombathelyi Egyházmegye havilapja

Főszerkesztő: Molnár Péter • **Szerkesztők:** Déri Péter, Fábíán Tamás, H. Pezenhófer Brigitta, Kovács József, Dr. Kürnyek Róbert, Molnár Péter, Salamon Viktória • **Nyomdai kivitelezés:** Yeloprint Kft. • **Kiadó:** Martinus Könyv-és Folyóirat Kiadó (9700 Szombathely, Berzsényi Dániel tér 3.) • **Telefon:** 94/513-191 • **E-mail:** info@martinuskiado.hu • **Internet:** www.martinuskiado.hu • **Felelős kiadó:** Dr. Perger Gyula • **ISSN 2060-145X** • Az újságban megtalálható cikkek a forrás megjelölésével szabadon felhasználhatók.